Утвърдил: /п/
Директор:Т. Динчева

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСК ОТ РАННО ОТПАДАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО МЕХАНИЗАЦИЯ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО гр. РАЗЛОГ 2026 – 2027 УЧЕБНА ГОДИНА

Настоящата Програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №..... г. и утвърдена със заповед РД-...../..... г. на Директора на ПГ по МСС - гр. Разлог

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящата програма е разработена с цел създаване на ефективна система от мерки за превенция на ранното отпадане от училище, за задържане на учениците в образователната система и за създаване на условия за тяхното пълноценно участие в образователния процес.

Програмата е част от цялостната политика на ПГМСС – Разлог за осигуряване на равен достъп до образование, приобщаване на учениците, подкрепа за личностното им развитие и повишаване качеството на образованието.

Превенцията на отпадането се разглежда като **продължителен процес**, който включва ранно установяване на риска, анализ на причините, индивидуален подход, работа с ученика и семейството и при необходимост – взаимодействие с други институции.

Механизмът за съвместна работа на институциите поставя акцент именно върху координираните действия за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО

ПГМСС – Разлог е професионална гимназия, в която се обучават ученици с различни образователни потребности, интереси, мотивация и социален опит.

Професионалната насоченост на училището създава добри възможности за мотивиране на учениците чрез практическо обучение, професионални дейности, работа с техника, STEM проекти и участие в реални практически задачи.

Училището разполага със съвременна образователна среда, включително STEM център, обновена практическа база, машинно-тракторен парк, куполна оранжерия и екологичен център.

Присъединяването към световната мрежа на **Eco-Schools** допълнително разширява възможностите за участие на учениците в практически и екологични инициативи.

Независимо от създадените условия, рискът от отпадане може да бъде свързан с комплекс от фактори.

Основни рискови фактори:

- чести и продължителни отсъствия;
- ниска мотивация за учене;
- натрупани пропуски в знанията;
- затруднения при усвояване на учебното съдържание;
- ниски образователни резултати;
- ранни бракове
- трудности при адаптацията;
- проблеми в поведението;

- конфликти с връстници;
- агресия и тормоз;
- семейни и социални проблеми;
- липса на достатъчна родителска подкрепа;
- финансови затруднения;
- необходимост от ранно професионално ориентиране;
- усещане за липса на перспектива;
- недостатъчно участие в училищния живот.

Следователно превенцията трябва да бъде насочена не само към учениците с вече натрупани много отсъствия, а към **ранното разпознаване на риска**.

III. ОСНОВНА ЦЕЛ

Предотвратяване на ранното отпадане от училище чрез създаване на подкрепяща, мотивираща и приобщаваща училищна среда, която осигурява условия за успешно обучение, личностно развитие и професионална реализация на всеки ученик.

IV. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

1. Намаляване на риска от преждевременно напускане на училище.
2. Повишаване на посещаемостта.
3. Намаляване на неизвинените отсъствия.
4. Ранно идентифициране на учениците в риск.
5. Повишаване мотивацията за учене.
6. Подобряване на образователните резултати.
7. Създаване на позитивен училищен климат.
8. Осигуряване на своевременна подкрепа на учениците с обучителни и социални затруднения.
9. Активно включване на родителите.
10. Развитие на интересите и способностите на учениците.
11. Използване на професионалната подготовка като средство за мотивация и задържане.
12. Повишаване чувството за принадлежност към училищната общност.
13. Развитие на ученическото самоуправление.
14. Развитие на взаимодействието с институциите и местната общност.

V. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

При изпълнение на програмата се спазват:

- принципът на превенцията;
- индивидуалният подход;
- равнопоставеността;
- недискриминацията;
- партньорството;
- ранната интервенция;
- последователността;

- конфиденциалността;
- защита на най-добрия интерес на ученика;
- активно участие на ученика;
- взаимодействие с родителите;
- междуинституционално сътрудничество.

VI. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

Програмата е насочена към всички ученици, като специално внимание се отделя на:

1. ученици с висок брой отсъствия;
2. ученици с повтарящи се неизвинени отсъствия;
3. ученици с ниски образователни резултати;
4. ученици с чести прояви на проблемно поведение;
5. ученици, които демонстрират трайна загуба на интерес към обучението;
6. ученици от семейства в затруднено социално положение;
7. ученици, за които е установен риск от отпадане;
8. ученици със специални образователни потребности;
9. ученици с трудности при адаптацията;
10. ученици, за които е необходима допълнителна подкрепа.

VII. РАННО ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКА

Ранното идентифициране се осъществява чрез:

- ежемесечен анализ на отсъствията;
- проследяване на учебните резултати;
- наблюдение на поведението;
- информация от класните ръководители;
- информация от учителите;
- разговори с учениците;
- разговори с родителите;
- информация от психолог/педагогически съветник;
- работа на екипа за подкрепа за личностно развитие.

Сигнали за повишен риск:

- системни отсъствия;
- рязко влошаване на резултатите;
- отказ от участие в учебния процес;
- чести закъснения;
- промяна в поведението;
- социална изолация;
- конфликти;
- прояви на агресия;
- загуба на интерес към професионалната подготовка;
- намерение за прекъсване на обучението.

VIII. СИСТЕМА ЗА РАННО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ

При установяване на рискови сигнали се предприемат последователни действия:

Първо ниво – наблюдение

Класният ръководител установява проблема и проследява развитието му.

Второ ниво – разговор

Провежда се разговор с ученика за установяване на причините.

Трето ниво – работа с родителя

Родителят се информира и се търси съвместно решение.

Четвърто ниво – подкрепа

При необходимост се включват психолог, учители, образователен медиатор и екипът за подкрепа.

Пето ниво – междуинституционално взаимодействие

При необходимост се търси съдействие от компетентните институции.

Този подход съответства на принципа за координирани и навременни действия при риск от отпадане.

IX. ОСНОВНИ МЕРКИ

1. Мерки за повишаване на посещаемостта

- ежедневен контрол на отсъствията;
- своевременно изясняване на причините;
- контакт с родителите;
- индивидуални разговори;
- проследяване на учениците с повтарящи се отсъствия;
- предприемане на мерки съобразно нормативната уредба.

2. Мерки за повишаване на мотивацията

- практическо обучение;
- проектно-базирано обучение;
- STEM дейности;
- занимания по интереси;
- участие в състезания;
- професионални демонстрации;
- ученически проекти;
- екологични инициативи;
- спортни и културни дейности;
- доброволчески инициативи.

3. Професионалното обучение като средство за превенция

Професионалната подготовка се използва като важен инструмент за задържане на учениците в училище.

Учениците се включват в:

- практически упражнения;
- работа с машини и оборудване;
- професионални проекти;
- посещения на предприятия;
- срещи с представители на бизнеса;
- демонстрации;
- професионални състезания;
- кариерно ориентиране.

Целта е ученикът да вижда **връзката между образованието, придобиваната професия и бъдещата реализация**.

X. STEM И ПРОЕКТНО-БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ

STEM центърът се използва за създаване на по-мотивираща и практически ориентирана среда.

Особено внимание се отделя на ученици, които изпитват затруднения в традиционната учебна среда.

Предвиждат се:

- междупредметни проекти;
- практически задачи;
- работа в екип;
- 3D проектиране и принтиране;
- експериментални дейности;
- технологични проекти;
- представяне на ученически разработки.

Чрез тези дейности учениците получават възможност да постигнат успех и да развият увереност в собствените си способности.

XI. ЕКОЛОГИЧНИ ДЕЙНОСТИ КАТО СРЕДСТВО ЗА ПРИОБЩАВАНЕ

Като член на световната мрежа **Eco-Schools**, училището използва екологичните инициативи за активно включване на учениците.

Предвиждат се:

- дейности по разделно събиране;
- грижа за училищната среда;

- работа в оранжерията;
- засаждане и поддържане на растения;
- инициативи за опазване на природата;
- екологични кампании;
- доброволчески дейности;
- ученически екопроекти.

Практическите дейности са особено подходящи за ученици, които се мотивират по-добре чрез действие и реален резултат.

XII. РАБОТА С РОДИТЕЛИТЕ

Родителите са основен партньор в превенцията на отпадането.

Предвиждат се:

1. своевременно информиране за отсъствията;
2. индивидуални срещи;
3. консултации;
4. обсъждане на причините за проблемите;
5. съвместно определяне на мерки;
6. проследяване на резултатите;
7. включване на родителите в училищни инициативи.

При необходимост се провеждат съвместни срещи между ученик, родител, класен ръководител и педагогически специалист.

XIII. ИНДИВИДУАЛНА ПОДКРЕПА

За учениците с установен риск се предприемат индивидуални мерки.

Те могат да включват:

- индивидуални консултации;
- допълнително обучение;
- подкрепа от психолог/педагогически съветник;
- включване в занимания по интереси;
- включване в практическа и проектна дейност;
- професионално ориентиране;
- работа с родителите;
- включване на екипа за подкрепа за личностно развитие;
- взаимодействие с други институции при необходимост.

XIV. ПРЕВЕНЦИЯ НА НЕГАТИВНОТО ПОВЕДЕНИЕ

Предприемат се мерки за превенция на:

- агресията;
- тормоза;

- конфликтите;
- употребата на психоактивни вещества;
- рисковото поведение;
- нарушаването на училищните правила.

Основен акцент се поставя върху превенцията и възстановяването на позитивните отношения, а не единствено върху санкционирането.

XV. КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ

Кариерното ориентиране е важна част от превенцията на отпадането в професионалната гимназия.

Предвиждат се:

- срещи с представители на бизнеса;
- посещения на предприятия;
- представяне на професии;
- информация за възможностите за реализация;
- срещи с бивши ученици;
- професионални състезания;
- практически демонстрации;
- консултации относно продължаване на образованието.

XVI. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ИНСТИТУЦИИ

При необходимост училището взаимодейства с:

- РУО – Благоевград;
- Община Разлог;
- отдел „Закрила на детето“;
- дирекция „Социално подпомагане“;
- МВР;
- здравни институции;
- центрове за подкрепа за личностно развитие;
- институции и организации, работещи с деца и семейства;
- работодатели и представители на бизнеса.

Механизмът за обхват предвижда именно координирана работа между образователните институции, общините и други компетентни институции.

XVII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№	Дейност	Срок	Отговорници	Очакван резултат
1	Анализ на посещаемостта и идентифициране на ученици в риск	септември	класни ръководители	Ранно установяване на риска

№	Дейност	Срок	Отговорници	Очакван резултат
2	Ежемесечен анализ на отсъствията	ежемесечно	зам.-директор, класни ръководители	Намаляване на отсъствията
3	Индивидуални разговори с ученици в риск	постоянно	класни ръководители, психолог	Повишена мотивация
4	Срещи с родители	при необходимост	класни ръководители	По-добро партньорство
5	Допълнителна работа с ученици с пропуски	целогодишно	учители	Подобряване на резултатите
6	Включване на ученици в STEM дейности	целогодишно	учители	Повишена ангажираност
7	Практически професионални дейности	целогодишно	учители по професионална подготовка	Повишена мотивация
8	Кариерно ориентиране	по график	класни ръководители, учители	По-добра перспектива за реализация
9	Участие в екологични инициативи	целогодишно	учители, комисии	Приобщаване и активност
10	Занимания по интереси	целогодишно	педагогически специалисти	Развитие на интересите
11	Дейности за превенция на агресията	целогодишно	психолог, класни ръководители	Подобряване на климата
12	Проследяване на ученици с повишен риск	ежемесечно	екип за подкрепа	Навременна подкрепа
13	Работа с институции	при необходимост	директор, екип	Координирана подкрепа
14	Анализ на резултатите от мерките	всеки срок	директор, педагогически съвет	Коригиращи действия
15	Годишен отчет на програмата	юни	директор	Оценка на ефективността

XVIII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В края на учебната 2026/2027 година се очаква:

1. Намаляване на броя на учениците с висок риск от отпадане.
2. Намаляване на неизвинените отсъствия.
3. Повишаване на посещаемостта.
4. Повишаване на мотивацията за учене.
5. Подобряване на учебните резултати.

6. Повишаване участието на учениците в училищния живот.
7. Увеличаване на участието в STEM, професионални и проектни дейности.
8. Подобряване на взаимодействието с родителите.
9. Подобряване на училищния климат.
10. Повишаване на чувството за принадлежност към училището.
11. Намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система.

XIX. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Изпълнението на програмата се проследява чрез:

- брой ученици, идентифицирани като рискови;
- брой ученици, получили подкрепа;
- брой проведени индивидуални срещи;
- брой срещи с родители;
- брой ученици, включени в STEM дейности;
- брой ученици, включени в проектни дейности;
- брой ученици, включени в професионални инициативи;
- динамика на отсъствията;
- динамика на учебните резултати;
- брой случаи на прекъсване/напускане;
- резултати от проведените мерки.

XX. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Изпълнението на програмата се проследява текущо от директора и определените педагогически специалисти.

На заседания на Педагогическия съвет при необходимост се обсъждат:

- броят и причините за отсъствията;
- учениците в риск;
- предприетите мерки;
- резултатите от подкрепата;
- необходимостта от допълнителни действия.

В края на учебната година се изготвя анализ на изпълнението на програмата и се набелязват мерки за следващата учебна година.

XXI. ФИНАНСИРАНЕ

Финансирането на дейностите по програмата се осъществява в рамките на утвърдения бюджет на училището и чрез допустими средства по национални програми, проекти и други законосъобразни източници.

При наличие на подходящи възможности училището може да участва в дейности и проекти, насочени към обхващане, включване и задържане на учениците. Сред актуалните направления на МОН е операция, насочена към максимален обхват и

намаляване дела на отпадналите и преждевременно напусналите образованието, включително чрез подобряване на междуинституционалния механизъм.

XXII. ОТГОВОРНИ ЛИЦА

За изпълнението на програмата отговарят:

- директорът;
- заместник-директорите;
- педагогическият съвет;
- класните ръководители;
- педагогическите специалисти;
- психологът/педагогическият съветник;
- екипът за подкрепа за личностно развитие;
- родителите/настойниците;
- учениците;
- други институции и партньори съобразно компетентността им.

XXIII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Настоящата програма е разработена за учебната 2026/2027 година.

§ 2. Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана при промяна на нормативната уредба, промяна в потребностите на учениците или необходимост от допълнителни мерки.

§ 3. Изпълнението на програмата се проследява текущо и се отчита в края на учебната година.

§ 4. Програмата се приема от Педагогическия съвет и се утвърждава със заповед на директора.